

El PSOE guanya per quarta vegada, tot i la forta pujada en escons del PP

## Felipe supera la marea conservadora

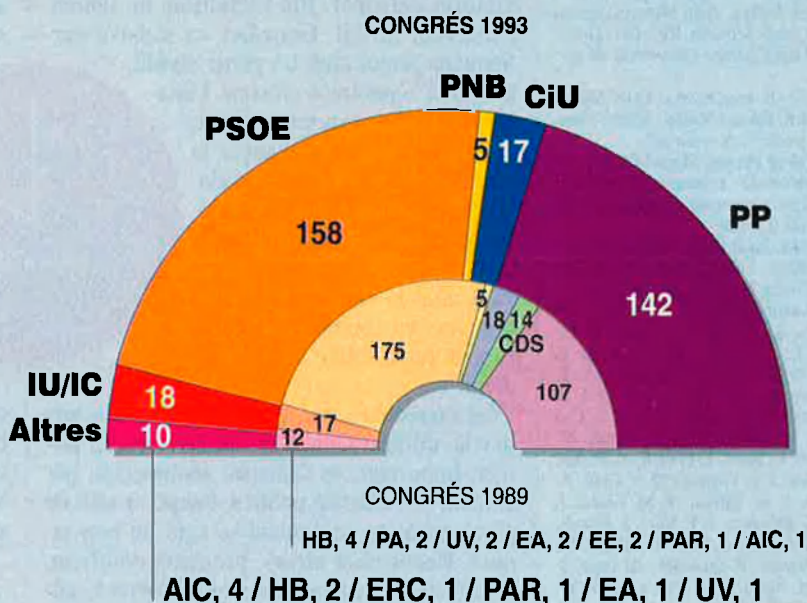
Les enquestes han tornat a fallar. No hi ha hagut empat entre PSOE i PP. Felipe González ha aguantat més bé del que es preveia l'empenta conservadora evidenciada en la campanya i tornarà a presidir el govern espanyol. CiU i PNB es consoliden, però poden no ser decisius.

**E**l recurs a la por de la dreta ha funcionat. Els votants socialistes han respost de forma contundent i han anat a les urnes per evitar la victòria conservadora que anunciaven totes les enquestes. Finalment, Felipe González pot respirar tranquil. Podrà tornar a governar, amb una majoria menys àmplia que l'anterior, però amb suficient avantatge sobre el segon partit del Congrés, el PP. Necessitarà, de totes maneres, el suport d'altres grups per aprovar els pressupostos i les lleis principals, però possiblement decidirà governar en solitari.

En el moment de tancar aquesta edició (2 de la matinada de diumenge a dilluns), el PSOE tenia 158 diputats (13 menys que el 1989) i el PP, 142 (35 més que en l'anterior Congrés). Felipe González compareixia poc després de dos quarts d'una de la nit davant els militants del seu partit, amb expressió exultant per la victòria i, entre continus aplaudiments i crits de "Felipe, Felipe", pronunciava una frase ben significativa: "He entès el missatge que m'han llançat els electors. He entès que m'he de prendre aquest triomf com un missatge de canvi sobre el canvi". González afegia que la jornada electoral havia demostrat que la democràcia era generosa i per a tots i que esperava que tots sapiguessin acceptar el resultat, en clara referència als membres del PP que dubtaven prèviament de la netedat del procés. El secretari general del PSOE expressava també que volia dialogar amb les forces socials i amb les altres forces polítiques del Parlament per fer possible la governabilitat. Felipe González acabava ressaltant el fet -poc freqüent als països occidentals- de quatre victòries consecutives del mateix partit.

Només cinc minuts abans havia estat el president del PP qui havia comparegut davant dels mitjans de comunicació. José María Aznar, amb l'expressió seriosa que

### El nou Congrés de diputats



### Les frases de la nit

**González (PSOE): "He captat bé el missatge del triomf: canvi sobre el canvi".**

**Aznar (PP): "Res no serà igual a partir d'aquesta nit; l'hegemonia socialista s'ha acabat".**

**Roca (CiU): "Hem complert tots els nostres objectius".**

**Calvo Ortega (CDS): "Comença un època de decepció".**

intentava dissimular l'amargor de la derrota, reconeixia que els resultats no els eren favorables i felicitava el partit guanyador. Aznar, però, advertia que "l'hegemonia socialista s'ha acabat i ara comença un nou cicle polític, en el qual l'equilibri entre les dues principals forces serà més gran". El líder del PP destacava, de totes maneres, l'augment en dos milions de votants i més de 30 escons per a la seva força política. Segons Aznar, des del 1979 no hi havia una força de centre (en referència a UCD) amb un grau de suport similar.

Precisament, el canvi més espectacular que es dona en el nou hemicle del Congrés és la desaparició del CDS, que passa de tenir 14 diputats a no tenir-ne cap. Aquí les enquestes s'han quedat curtes, ja que pronosticaven un o dos diputats pels centristes. El partit fundat per Adolfo Suárez ha conclòs així el cicle polític que va iniciar el 1982 quan només va treure

dos diputats. El president del CDS, Rafael Calvo Ortega reconeixia el fracàs i afegia: "Comença una època de decepció per a Espanya", en referència a la victòria del bipartidisme.

Altres resultats provisionals desmenteixen algunes de les tendències apuntades durant la campanya. Així, Esquerra Unida, de qui es pronosticava un augment espectacular, només ha pujat lleugerament en percentatge de vots, (menys d'un punt), tot i que això li suposa dos escons més (de 17 a 19 escons). Un dels dos diputats guanyats per EU ha estat a la circumscriptió de València (vegeu pàgines 11 a 13).

Convergència i Unió tampoc no augmenta la seva representació al Congrés: amb un percentatge gairebé idèntic al del 1989, ha perdut un diputat (de 18 a 17) i no aconsegueix esdevenir la primera força política al Principat en unes eleccions generals. El PNB puja lleugera-

### Resultats totals a l'estat espanyol (Congrés)

	Vots (%)		Diputats	
	1993	1989	1993	1989
PSOE	38,6	39,5	158	175
PP	34,8	25,8	142	107
IU-IC	9,5	9,0	19	17
CiU	5,1	5,0	17	18
CDS	1,8	7,9	1	14
PNB	1,3	1,2	5	5
HB	0,9	1,1	2	4
PA		1,0	-	2
UV	0,4	0,7	1	2
EA	0,6	0,7	1	2
PAR	0,7	0,3	1	1
AIC		0,3	-	1
ERC	0,8	0,4	1	-
UPV		0,2	-	-
PSM-ENE		0,04	-	-
UM		-	-	-
Coalición Canaria	0,8	-	4	-

### Carta a Felipe González, de J.J. Pérez Benlloch

Felicitacions, senyor González. No ha guanyat vostè l'àmplia majoria de progrés que demanava, però tampoc no ha eixit malparat. Els pronòstics, fins a última hora, li eren poc falaguers i crec que ha de donar-se per satisfet. Sobretot si pensa que només el seu carisma i esforç personal han salvat del desastre el PSOE. És, per cert, una circumstància que l'ha de preocupar extraordinàriament i que sens dubte haurà d'afrontar amb rigor i dolor si vol que el seu partit recupere les inèrcies primitives i no degeneri en una olla de grills i espavilats, com ja ho és en bona mesura. No és aquesta una qüestió menor, ja que la governabilitat del país –i fins i tot el seu progrés– depenen molt de la manera com rendisca la força política que vostè representa i de la qual –perdone que li ho diga– s'ha desentès més del compte. Resulta obvi que els electors li han donat pels pèls el vot de confiança –el darrer potser– perquè no governe la dreta, abans de tot, i canvie la força política que vostè ens ha prodigat. Pressent que en aquest aspecte no té molt de marge de maniobra per a bregar amb els grans problemes. Però em sembla que no té tampoc un propòsit ferm d'esmena perquè és vostè més cabut que una mula. Sospite que el mesianisme li ha begut l'enteniment i no solament ha deixat que el seu partit li reta culte, sinó que també s'entossudeix a passar Espanya sencera per la pedra felipista.



Ignore si governarà en coalició i menys encara quines persones embarcarà en el seu gabinet, si bé no se li amaga que entre les tasques més urgents hi ha la tonificació moral del país i tendir un pont a l'estament progressista i d'esquerra que vostè ha perdut. L'esplèndida retòrica amb què vostè ens atabala només persuadeix els jubilats i el personal subsidiat, molt respectables tots dos, però insuficients per a portar a terme els canvis imprescindibles.

Com a corresponsal des de la perifèria i d'un poble amb vocació autonòmica, li he de confessar que entre els canvis que s'han de constatar en vostè hi ha el de no sentir-lo invocar el nom d'Espanya amb el mateix èmfasi que Manolo Escobar. Aquesta mística qüestiona la seua convicció en l'estat de les autonomies i aguditza l'estil jacobí que sovint exhibeix.

No li parle de corrupció, però ja sap que en l'eradicació d'aquest problema vostè es juga el seu futur. Salutacions socialistes.

ment de percentatge i manté els seus 5 diputats. Pel que fa a la resta de partits, destaca l'èxit assolit per la Coalición Canaria (4 diputats, quan el 1989 un dels partits integrants, l'Asamblea de Independientes Canarios, només en tenia un), l'enfonsament del Partido Andalucista (perd els 2 diputats que tenia), el descens d'Herri Batasuna (de 4 a 2), la baixada d'Unió Valenciana (de 2 passa a 1), així com el retorn al Congrés d'Esquerra Republicana de Catalunya, amb un diputat per Barcelona (vegeu pàgines 8 a 10).

### BALLS DE XIFRES

La incertesa sobre el resultat definitiu no solament s'ha mantingut durant la campanya sinó també al llarg de la nit. Els sondejos encarregats per les cadenes de televisió i de ràdio mantenen la tendència a la igualtat, establint ventalls molt similars per a PSOE i PP, tot i que lleugerament favorables als socialistes. Així, les televisions públiques oferien un sondeig de Demoscopia que pronosticava entre 139 i 155 diputats per al PSOE i entre 134 i 148 per al PP. Antena-3 TV donava 151 als conservadors i entre 140 i 157 als socialistes. Només una, la de Sigma-2 per a Tele-5, es decantava totalment per la victòria del PP per tres escons (146 a 143).

Eren les vuit del vespre. Entre aquella hora i dos quarts d'onze, com sempre, la buidor més absoluta: els balls de xifres, les declaracions sense cap fonament de

### Carta a Miquel Roca, de Ramon Barnils

Incapaç, per un mínim sentit de dignitat, de donar cap consell –si no és el clàssic: no escolteu mai cap consell, ni tan sols aquest–, i per un sentit del ridícul encara menys a Miquel Roca, el nostre màxim expert en matritologia, aquesta carta només pot ser una carta oberta. I perquè algú la llegeixi.

Vists els resultats electorals, continua clar que a Madrid, i amb Madrid, com més poc s'hi faci, millor: mentre continuïn amb la democràcia, les forces espanyoles a Madrid són, elecció rere elecció, menys absolutes, sense necessitat, fins ara, d'haver-hi pactat ni d'haver-hi tingut ministres pròpiament representants de partits pròpiament catalans.

Així que, si elecció rere elecció i només amb la força de la democràcia que els hem ficat dins el negoci ens funciona, ¿per què tocar-ho?

Després: la nostra capital diguem-ne externa és, cada vegada més, si no ens deixem endur per les neures puntuals, Brussel·les. Brussel·les, doncs, i no pas Madrid. Madrid és, com diuen els de l'Opus, per a la classe de tropa.



Mentre, sobretot, no es fa res, alguna cosa es pot fer: retardar la solució, però, el pacte final espanyol: el pacte esquerra-dreta de sempre, avui en forma de pacte Psoe-Ap. Fins que les forces no del tot espanyoles, sumades amb les cada cop més evidentment externes a Madrid, la propera vegada no solament puguin aguantar el cop –aquell que es produeix quan dos, ells, es barallen i el tercer, nosaltres, rep–, sinó que el puguin tornar.

O bé, encara millor, esquivar-lo i que es perdi en el buit.

I si per a evitar aquest inevitable –i, quan estiguem a punt, decisiu– pacte únic espanyol, Roca ha de ser ministre, que ho sigui, i paciència.

segones files dels partits. Els aparells intentaven decantar l'expectativa amb declaracions favorables als seus interessos. Els dirigents de Convergència i Unió, Miquel Roca, Jordi Pujol i Josep A. Duran Lleida, feien una primera conferència de premsa, en la qual donaven per segur que CiU era la primera força política a Catalunya i totalment decisiva per a formar govern a Madrid. El cap de llista per Barcelona, Miquel Roca, declarava: "Hem acomplert totalment els nostres objectius". Però hores després havia de rectificar i dir que compartien amb el PSC el primer lloc al Principat, per acabar reconeixent la pèrdua d'un diputat (vegeu més detalls de l'ambient en la seu de CiU en la pàgina 10).

També alguns destacats dirigents del PP apareixien a quarts d'onze de la nit anunciant que el seu partit arrasava a la circumscripció de Madrid. Llavors encara no hi havia notícies del global espanyol i els populars intentaven aixecar l'ànim dels seus militants. Però poc després, exactament a les 10'42 hores de la nit, el ministre de l'Interior, José Luis Corcuera, i la ministra portaveu del govern, Rosa Conde, feien la primera aparició al Palau de Congressos de Madrid per donar ja dades de l'escrutini. De cop i volta, tots els sondejors i aproximacions perdien el seu valor. De l'empat virtual entre els dos grans es passava de sobte a una victòria clara del PSOE. Corcuera parlava de 162 escons per als socialistes (amb un ventall entre 158 i 162) i 131 per als populars (amb un ventall entre 131 i 141). Javier Arenas replicava des de la seu del PP acusant indirectament el ministre de deformar les dades per magnificar la victòria socialista. En part, era cert, però els populars tampoc no creien ja en una victòria seva. De fet, a les onze de la nit, Corcuera ja parlava de 162-136 i a les 12, de 159-139. El ventall apuntat a primera hora s'havia convertit en la xifra inferior per al PSOE i en la superior per al PP. Miquel Roca, a dos quarts d'una de la nit, continuava dient que, des del Ministeri de l'Interior, intentaven precipitar uns resultats que no eren gens clars i que ells (CiU) tenien el convenciment absolut que eren la primera força al Principat.

#### UN PANORAMA DIFERENT

Però passada la incertesa de la nit electoral i amb els resultats quasi definitius a la mà, es poden intentar fer ja algunes primeres valoracions del nou mapa polític de l'estat espanyol. En primer lloc, i

### Carta a José María Aznar, de Jordi Balló

José María,

Bé, això de començar el discurs de reconeixement de derrota a l'americana, dient que acabes de trucar al secretari general del partit opositor per felicitar-lo. Llàstima que no s'hi posés. O que no el trobessis.

Bé, també, que no ens vinguessis amb la cantarella del "trampa, trampa...", a què d'una manera mecànica s'havia dedicat el teu exèrcit d'acòlits, funcionaris horrorosos i severs. Desprogramar no és tan fàcil.

No tot ha estat tan fi. Per exemple, tardaré a oblidar, com a mínim fins la setmana que ve, aquell moment tètric quan, a l'inici de la nit, un ampli grup dels teus estaven, exultants, a la porta del carrer de Gènova, convençuts de guanyar i que, desbocats, no es podien estar de llançar amenaces. Finalment vam veure la cara del *cambio*.

I després de veure't tan serè a l'hora d'encaixar el resultat, em quedo amb el dubte. ¿Ets el líder del teu partit?

¿O sorgiran ara tots els tapats del Partit



Popular? Aquells que tots sabem que hi són i que no han tret el cap. O que sí que l'han tret, transvestits. ¿Ensenyarà els queixals la *camada* del Gallardón?

Aznar, si encara pots, educa'ls. Promet i fes-los prometre que no tornarem mai més a martiritzar-nos amb aquesta pràctica de no respondre mai a la pregunta que us fan. És una autèntic turment per a l'exercici de la més mínima intel·ligència.

Mentrestant lamento haver de dir que, amb el vuitanta i no sé quants per cent escrutat, Girona és, juntament amb Guipúscoa, l'única província on no heu tret cap escó.

I és que a Girona, poca broma.



La demostració de força del PP a València en el míting de campanya feia pressagiar una victòria clara. RAFA GIL

això és clar, el PSOE continua sent la primera força política. Perd 15 diputats, però manté una hegemonia sobre la resta de partits amb la qual pot jugar a l'hora de cercar garanties de governabilitat estable. Els socialistes van apostar per la figura de Felipe González durant la campanya i els resultats els han donat la raó, en aquesta aposta. Han evitat la desfeta absoluta que alguns pronosticaven —recordem que després del primer debat cara a cara entre Felipe i Aznar, els sondejos parlaven d'avantatge popular— i surten reforçats.

En segon lloc, el PP avança en percentatge i nombre d'escons, però no aconsegueix forçar la situació d'igualtat que li permetria intentar un govern alternatiu amb d'altres forces polítiques. La mobilització dels conservadors ha estat tan gran i amb tantes esperances posades en derrotar el PSOE que ara el seu avanç sembla una derrota. En aquest panorama tan bipolaritzat, només resisteixen amb força Esquerra Unida i els nacionalistes moderats català i basc (en total 41 diputats que tindran un paper decisiu a l'hora dels pactes que ara comença). També s'ha reduït el nombre de partits minoritaris amb representació parlamentària (passen de 14 a 10 escons entre tots ells). Cal destacar la sorpresa (relativa, després d'aconseguir la presidència de la comunitat autònoma) de l'ascens de Coalición Canaria, amb qui caldrà comptar a partir d'ara.

Canàries és la tercera comunitat que compta amb una força nacionalista im-

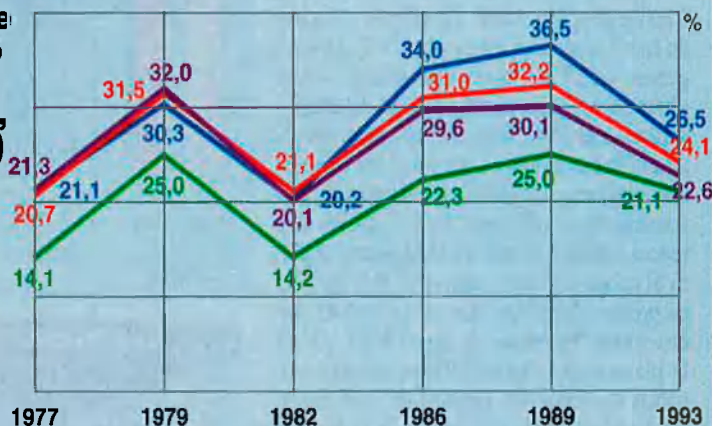
portant, després de Catalunya i el País Basc. Ni el País Valencià ni les Balears no han aconseguit consolidar partits nacionalistes amb representació al Congrés dels Diputats (UPV i PSM es queden de nou a un pas d'assolir-ho), mentre els regionalistes d'Unió Valenciana han perdut també part del seu pes específic.

Aquesta és una primera anàlisi d'urgència, escrita en les hores següents a saber-se els resultats. Temps hi haurà per fer anàlisis més acurades. De moment, a les pàgines 17 i 18 d'aquest mateix número trobareu un estudi fet pel professor de Ciència Política i Dret Constitucional de la Universitat de València, Vicent Franch, sobre l'evolució del vot des de les primeres eleccions fins a aquestes.

Joan Vila i Triadú

### Evolució de l'abstenció (eleccions al Congrés, 1977-1993)

ESTAT  
ESPANYOL  
PRINCIPAT  
DE CATALUNYA  
PAÍS  
VALENCIÀ  
ILLES  
BALEARS



### L'abstenció ha tornat a les xifres baixes de 1977 i 1982

La incertesa dels resultats ha fet que la participació dels electors en el 6-J sigui gairebé tan alta com la de les primeres eleccions democràtiques (1977) o les de la victòria socialista (1982). Tal com es pot comprovar en el gràfic superior, el percentatge d'abstenció en l'àmbit total espanyol es va situar en el 23%, gairebé set punts per sota del de les anteriors legislatives (1989), quan va superar el 30%. Aquesta xifra és lleugerament més alta que la del 1982 (20,1%) i que la del 1977 (21,3%), però demostra que l'expectació que han despertat aquests comicis només és comparable a la que es va produir en dos moments claus de la democràcia espanyola. La gràfica demostra que l'abstenció va créixer molt quan no hi havia una motivació especial per anar a votar (1979) o hi havia un guanyador prou clar (1986 i 1989).

Pel que fa a les dades de l'abstenció per

comunitats autònomes, s'ha confirmat la tendència, ja prou evident en totes les convocatòries electorals, que el País Valencià sigui la menys abstencionista de les tres del nostre àmbit, bastant per sota de la mitjana estatal. Només un 18% dels electors han deixat d'anar a votar a les comarques valencianes, per un 24% al Principat i un 27% a les Balears. Tot i així, les xifres són prou més baixes que en les dues legislatives anteriors, en les quals es van assolir valors superiors al 30% tant a les Illes com al Principat. Curiosament, la Comunitat Balear ha estat usualment la més abstencionista, excepte en els comicis de 1979 i 1982, en els quals va votar en major percentatge que el Principat.

L'increment de la participació ha tingut un paper clau en el canvi de tendència en el vot registrat en relació amb les enquestes.

J.V.